

Frågor och svar om äldrevård

I svaren nedan ger vi information om äldrevård och vart man som anhörig vänder sig när man behöver hjälp eller stöd med vård av äldre. Hittar du inte den information du söker, kontakta Respekt eller kommunens biståndshandläggare.

En äldre släkting behöver hjälp i hemmet. Vad kan hemtjänst hjälpa med, och vart vänder jag mig för att ordna det?

Hemtjänst innebär att man får hjälp med de sysslor som man inte själv klarar av i hemmet. Ett vårdbiträde kommer hem och hjälper med exempelvis personlig omvårdnad, inköp, matlagning, städning, veckotvätt, klädvård eller post- och bankärenden.

Att få hemtjänst kan också innebära att en städfirma städar eller att man får hem färdiglagad mat eller varor från affären. Om man har stort omvårdnadsbehov kan man få hjälp alla dagar i veckan en eller flera gånger om dagen. I vissa fall kan man få hjälp av ett personligt vårdbiträde eller personlig assistent. Hemtjänsten ska även bidra till att man kan behålla och utveckla sitt sociala nätverk.

Hemtjänsten är behovsprövad och avgiftsbelagd. Avgiften beräknas efter en särskild taxa och bygger på den äldres taxerade inkomst.

För att ordna hemtjänst ansöker man hos kommunen. En biståndshandläggare utreder behovet tillsammans med den äldre och beslutar om insatser och avgiften. I samband med beslutet får man besked och information om de privata utförare och kommunala enheter som man kan välja mellan. Avgiften påverkas inte av om man väljer privat eller kommunal utförare; avgiften betalas till kommunen.

Finns det någon annan organisation än den kommunala hemtjänsten som ordnar besökstjänst?

Röda korset har på många orter frivilliga medarbetare som arbetar med besöksverksamhet. Gå in på www.redcross.se och kontakta ditt närmaste Röda korskontor.

Om min släkting behöver hjälp med att gå ut, t.ex. för att handla eller för enkla ärenden, vart vänder jag mig då?

Hemtjänsten hjälper till med enkla ärenden utanför hemmet. Även Röda korsets besöksverksamhet har frivilliga medarbetare som kan följa med på sjukhusbesök, promenader etc. Gå in på www.redcross.se för att läsa mer om Röda Korsets besökstjänst. Även vissa katolska församlingar har besökstjänst för äldre församlingsmedlemmar.

Som anhörig som vårdar en familjemedlem i hemmet skulle jag ibland behöva avlastning. Hur ordnar jag det?

Kontakta kommunen för information om anhörigstöd och avlastning i hemmet. Kommunen kan även erbjuda så kallat korttidsvård/växelboende, som innebär att den äldre tas om hand om under kortare perioder för att ge den anhörige en chans till återhämtning.

Vem avgör om min släkting behöver komma in på ett ålderdomshem eller ett servicehus, och hur söker jag plats?

Ålderdomshem är ett gemensamt boende med omsorg dygnet runt, där man bor i en mindre lägenhet eller i eget rum. Här finns gemensamma utrymmen för matlagning, måltider och samvaro. Den äldre betalar en avgift för vård och omsorg i förhållande till sin inkomst samt en avgift för mat och hyra.

Att bo på servicehus innebär att man bor i en egen lägenhet och har tillgång till viss gemensam service och gemensamma lokaler. I huset finns tillgång till personal dygnet runt. I många servicehus finns även restaurang, fotvård, frisör och möjlighet till olika aktiviteter.

Det är kommunens biståndshandläggare som med hjälp av den äldres anhöriga avgör om man får plats på ålderdomshem eller servicehus.

Är alla ålderdomshem kommunala, eller finns det även privata alternativ?

I så gott som alla kommuner finns äldreboende både i kommunal och privat regi. Kontakta din kommun för mer information.

Vad är ett hospice, och vad betyder palliativ vård?

Ett hospice är en vårdform för svårt sjuka och döende människor baserad på respekt för personlig integritet, god omvårdnad och symtomlindring samt psykosocialt stöd för hela familjen. Ett hospice erbjuder en varm atmosfär för människor i livets slutskede.

Palliativ vård är en aktiv helhetsvård av patienter i ett skede när sjukdomen inte längre svara på kurativ (botande) behandling och när kontroll av smärta, eller andra symtom och problem av psykologisk, social och existentiell art är av största vikt. Det övergripande målet med palliativ vård är att uppnå bästa möjliga livskvalitet för patienten och dennes familj. Palliativ vård inbegriper en livssyn som bejakar livet och betraktar döendet som en normal process. Palliativ vård innebär att tonvikt läggs på att lindra smärta och andra besvärande symtom. Palliativ vård innebär att såväl fysiska, psykologiska som existentiella aspekter förenas till en helhet i vården. Den palliativa vården måste erbjuda ett system av stödåtgärder för att hjälpa patienten att leva ett så aktivt liv som möjligt till livets slut och ett stödsystem för att hjälpa familjen att orka med situationen under patientens sjukdom och under sorgearbetet. (WHO's definition)

Vilka hospice finns det i Sverige?

Det finns hospice i hela landet. Några av dessa, som specialiserat sig på äldrevård, är:

Stockholm Ersta Hospice www.ersta.se

Vilohemmet www.mariaregina.se
Maria Regina

Löwenströmska
sjukhuset

Göteborg Bräcke Diakoni www.brackediakoni.se

Kålltorps hospice www.goteborg.se/wps/portal/kalltorpshospice

Änggårdens hospice www.anggardenshospice.se

Umeå Axlagården Hospice www.axlagarden.se

Lidköping Hospice Gabriel www.hospicegabriel.org

En mer fullständig lista över specialiserade palliativa verksamheter i alla län finns i Palliativguiden på Nationella rådet för palliativ vårds hemsida >>

Hur söker man en plats?

Kontakta det enskilda hospice för närmare information.

Jag ser att min anhörig vanvårdas på sitt ålderdomshem. Vad kan jag göra? Vem kan jag vända mig till?

Tala i första hand med ansvarig på det enskilda ålderdomshemmet. Vill man sedan anmäla vanvårdnad inom kommunal omsorg ska missförhållanden rapporteras direkt till kommunens socialnämnd. Gäller anmälan privat äldreomsorg ska detta inte ske till socialnämnden, utan till ansvarig för verksamheten. Det är den verksamhetsansvarige som ska avhjälpa bristerna eller kontakta ansvarig tillsynsmyndighet.